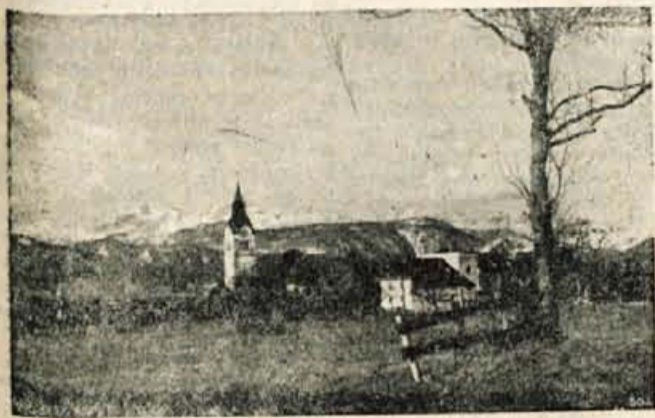

GLAS GORENJSKE

UREJA UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRANJ, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEK. RAČ. PRI NB KRANJ-OKOLICA
ST. 624-T-127 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČNINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, ČETRTLETNA 100 DIN, MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 10 DIN

Lesce leta 1930. — In danes? (Beri članek na 2. strani.)

5 minut po telefonu

Razgovor s tov. Valentinom Sušnikom
predsednikom občine Besnica

Ko so v lanskem letu urejali v besniški občini pristopne poti k slapu Šumu in Besniškim toplicam, je bil predsednik besniške občine tovariš Valentin Sušnik med najagilnejšimi organizatorji. Njegova želja je bila, da odkrije lepote besniške okolice našim ljudem in jih tako čimveč naveže na te kraje, saj je turtzem ena zelo donosnih gospodarskih panog.

Zato sem ga najprej povprašal, kako je kaj s slapom in toplicami.

Ze lansko leto smo ustanovili v Besnici turistično društvo, ki skrbi, da se bodo restavrirale toplice v sodobno kopalnišče in, da se bo v bližini slapa in toplice zgradilo primerno gostišče. Laneto smo že uredili pristopne steze, letos pa bomo z deli nadaljevali. Vsega seveda ne bomo mogli narediti takoj, še to leto, vendar bomo stremeli, da stvari uredimo kar se da hitro.

V lanskem letu smo zgradili tudi cesto, ki veže postajo Besnica z vasjo. Pri tem nam je veliko pomagal Okrajni ljudski odbor. Preostane nam samo še, da zgradimo most čez Nemiljščico. Ker pa bodo letos na to cesto priključili še cesto iz Podnarta, kar je v programu občine Podnart, bo na ta način zvezana Gorenjska s Kranjem in Radovljico tudi na desnem bregu Save.

Razen tega sta bili v preteklem letu elektrificirani še zadnji dve vasi v naši občini Njivica in Nemilje. Za obnovo zastarele elektrarne v Podblici, iz katere zajemata električno energijo vasi Podblica in Jamnik, je bilo investiranj lani nad 2.800 tisoč dinarjev.

V letošnjem letu čaka občinski odbor še dosti dela.

Preložiti bo treba cesto na postajališču na Joštu, s čimer bodo odpadle nepotrebne zapornice. Dalje bomo omilili ovinek nad Rakovico, ki je sedaj zelo nepregleden in nevaren. Gradila se bo tudi cesta iz Jamnika proti Dražgošam, ki je bila začeta že v lanskem letu. S to cesto bo povezan gorenjski kot preko Kropce s Selško dolino.

Ze v lanskem letu se je občinski odbor začel baviti z mislijo, da se v najkrajšem času zgradi dom, kjer bodo našli svoj prostor vsi uradi in ustanove, kmetijska zadruga in ostale organizacije in kjer bo dvorana za kulturne prireditve. Seveda bo treba dom zgraditi tam, da bo imela od njega korist vsa občina. Prostor smo že določili in to leto bomo začeli z gradnjo. Gledati pa bo treba tudi, da se čimprej zgradi vodovod za obe Besnici. Sedanji vodovod v Zg. Besnici je po 32 letih odpravljal. Sp. Besnica pa ga sploh nima.

Omenim naj še to, da si naši kmetje - živinorejci želijo, da se jim dodeli pašna pravica na eni izmed planin, ki obkrožajo tukajšnja občina. Brez nje se živinoreja v občini ne bo mogla razviti, četudi imamo drugače vse pogoje za razvoj te gospodarske panoge.

Od predelov do ulic

S seje LOMO Kamnik - Preimenovanje ulic in trgov

Malo mesto Kamnik je pravi labirint. Se domačin se komaj znajde v njem pri iskanju hiš, kaj šele tujec. Orientacija je praktično nemogoča, saj je oštevilčenje hiš še vedno isto kot pred 30 in več leti. Kamničani bodo sklep Ljudskega odbora mestne občine o preimenovanju naselij in imenovanju cest, ulic, trgov in poti gotovo navdušeno pozdravili. Ze lansko leto je bila na osnovi zvezne uredbe o oštevilčenju hiš imenovana komisija, ki naj bi določila imena ulicam in trgov. Ze pred vojno, leta 1937, je takratna občinska uprava začela s tem odgovornim in težavnim delom, vendar je stvar zaspala in počivala do današnjih dni.

Mesto je poznalo doslej samo predele, Mesto, Graben, Sutno, Zaprice, Mekinjje idr. Po tem odloku pa se ukinja dosedanja numeracija, prav tako pa tudi samostojni naselji Mekinjje in Duplica. Mesto bo razdeljeno na 49 ulic, cest, trgov in poti, ki bodo predvidoma od 15. marca dalje nosila imena po naših najvidnejših pesnikih in pisateljih, po dogodkih iz NOB, padlih herojih in krajih. Trgi se bodo imenovali: Trg Maršala Tita, Trg Talcev in Trg Svobode. S tem ukrepom bo odpravljena velika pomanjkljivost, ki je bila občutna posebno v zadnjih letih, ko se prebivalstvo hitreje menja, naseljuje in se večajo gradnje. Hišne tablice v modri barvi bo izdelala Tovarna emajlirane posode v Celju. Nove hišne tablice za vasi v kamniški občini pa so že izdelane in jih bodo v teh dneh začeli pribijati na poslopja.

ČE NE BO ŠLO DRUGAČE, BOMO PA PROTESTIRALI...

Motorni vlak je stara želja vseh Kamničanov, zato so jih časopisne vesti, ki poročajo, da Zelezniška direkcija v Ljubljani motorna vlaka na tej progi ne namerava uvesti, zelo razburile. Tudi v našem listu je nek Kamničan že precej pisal o tem, vendar vse kaže, da imajo na direkciji za zahteve in potrebe Kamnika gluha ušesa. Sedanje

Investicije v turizmu

Iz predračuna gostinske zbornice radovljiškega okraja za leto 1954 je razvidno, da bodo v tem letu vložili v propagandne namene okoli 7.250.000 din. Propaganda je pomembna investicija v gostinstvu in turizmu, ker

prometne zveze (v zimski in letni sezoni) so res zelo slabe. Priljubljene Kamniške planine in dolina Bistrice se Ljubljancanom vedno bolj oddaljujejo. Zato so odborniki na seji mestne občine sklenili, da bodo motorni vlak še enkrat zahtevali in, če ne bo šlo drugače, tudi odločno protestirali.

RAZPRAVA O NOVIH GOSPODARSKIH UREDBAH

Tajništvo za gospodarstvo pri Ljudskem odboru mestne občine in podružnica Narodne banke v Kamniku bosta organizirala seminar za tolmačenje novih gospodarskih predpisov.

V smislu zvezne uredbe o predvojaški vzgoji je odbor imenoval komisijo za predvojaško vzgojo, v kateri so poleg odbornikov ljudskega odbora tudi zastopniki političnih organizacij.

Sestlanska komisija bo v skladu z novimi gospodarskimi predpisi potrjevala tarifne pravilnike gospodarskim podjetjem na področju kamniške občine.

Posebna komisija mestne občine je določila dovoljeno zazidljivost parcel in mestnih predelov ter izjemno zazidljivost in predele, kjer je vsako zidanje prepovedano. Ta komisija je svoje delo temeljito opravila, ter si je sporne parcele ogledala. Odbor je potrdil predlog komisije, ki prepoveduje gradnjo vsakih objektov na turističnem obronku Mekinj okoli bivšega Prašnikarjevega dvorca in okolici novega kopalnišča ter na Podgorskem polju.

O vseh teh problemih so pred kratkim živahno razpravljali odborniki LOMO Kamnik na svoji 12. seji, ki ji je prisostvoval tudi zvezni poslanec tovariš Tomo Brejc.

Milijoni v steni

Vsi pogoji za razvoj rentabilnega podjetja v Hotavljah - Izredno pomanjkljiva tehnična oprema

9. februarja ob 6. zjutraj v Gorenji vasi.

Hitro stopam proti avtobusni postaji. Mraz me vzpodbuja. Sneg zoprn škripa pod nogami.

Med potjo razmišljam o vsem kar sem videl in doživel včeraj, ko sem bil na obisku v podjetju »Marmor« v Hotavljah. Zbegan se mi povezuje misli, kot da mi sproti zmrzujejo v zimskem jutru. Zaman jih skušam zajeti, dojeti in povezati v celoto. Zaman se trudim, da bi prišel do bistva stvari.

Praden sem se podal na pot, se mi je zdelo stvar mnogo jasnejša: v Hotavljah je marmor in to dober marmor, po katerem je na notranjem in inozemskem trgu dovolj povpraševanja. So torej vsi pogoji za razvoj izredno rentabilnega podjetja, ki bo lahko v mnogočem pripomoglo k hitrejšemu napredovanju

celotnega gospodarstva v občini. Zaposlilo bo lahko vso tisto delovno silo, ki je doslej delala po naših gozdovih. Blegaš se otresa gozdnih delavcev. Skoraj polovico jih je že brez dela. Tudi s prevozi lesa se ne bo več kaj dosti zasluzilo. Zato je treba najti nov vir dohodkov...

Ko pa v mislih razvrščam vse tisto, kar sem zvedel v razgovoru z delavci, člani delavskega sveta, upravnega odbora, direktorjem, knjigovodjo itd., se mi zdi, da ne vem, kako bi pravzaprav začel. Mar od samih posameznosti ne vidim celote?

»I, kakopak«, bi mi odgovoril predsednik upravnega odbora tovariš Lojze Stremfel. Kar vidim ga, kako bi se hudomušno zasmajal in začel pripovedovati: »Stvar je popolnoma jasna. Začeti je treba in to temeljito. Vs, kar nas je tu zaposlenih, delamo z veliko vnmom, toda več ali manj brez haska, ker nimamo dovolj strojev, niti najpotrebnejšega orodja. Zato ni čudno, da smo doslej vsa leta, kljub temu, da smo dobro delali, samo životalili. Letos potrebujemo kakih 80 milijonov investicijskega kredita.«

»Da, doslej so bile obljube naša edina morala. Brez nič pa ne moreš trgati iz stene marmornatih blokov«, bi mu vpadel v besedo član upravnega odbora Milan.

Res je! Ogledal sem si kamnolom in vem, da je res tako. Kar začudil sem se, ko sem zve-

del, da hotaveljski marmor iskoriščajo že kakih 100 let. Na hribu se to ne pozna, saj je šele dobra ped odkritega. Do pred kratkim so iskoriščali ta dragocen gradbeni material zelo nenačrtno. Najprej je kopal in lomil marmor pač kdor ga je potreboval. Potem se je ustanovilo nekako podjetje, ki pa je delalo samo to in toliko, kolikor je smatral za potrebno »Mineral« iz Ljubljane. Končna so bile prenešene ustanoviteljske pravice na občino v Gorenji vasi, ki pa ni imela sredstev, da bi omogočila razvoj podjetja.

Ni čudno, da se v takih okoliščinah ni dalo kaj prida napraviti, kar pa se je naredilo, se je naredilo nenačrtno in provizorično. Kovačnico so postavili na vrhu kamnoloma. Če bodo posegli količjak globoko v hrib, bo bodo morali porušiti, ali pa bo sama zgrmela v kamnolom. Prav tako je s kamnoseško delavnico in upravnimi prostori. Prislonejni ob kamnolom, onemogočajo vsakršno razširitev kamnoloma. V prihodnosti bo treba tudi te porušiti in zgraditi novo stavbo. Namesto, da bi poleg starega začeli takoj graditi novo, bode morali šele rušiti.

So pa še druge težave. Kamnolom sploh ni mehaniziran. Zato bi nujno rabili vsaj 3 žične in eno listno žago (gater). Manjka jim najnujnejša oprema za kamnoseško delavnico, celo orodja nimajo dosti.

(Nadaljevanje na 2. strani)

3,5 milijarde dinarjev za modernizacijo in nove gradnje

Notranje in zunanje lince jese-niške železarne se nenehno spreminja in izpopolnjuje. V zadnjih letih, ko so prevzeli upravljanje v železarni neposredni proizvajalci po svojih organih samoupravljanja, se je kapitalna izgradnja v železarni zelo pospešila in dobila ogromen obseg. Samo v letu 1954 bodo kovinarji investirali v novo gradnjo preko 3,5 milijarde dinarjev. Izpopolnili bodo valjarno deblave kotlovske in ladijske peči, na težki progi na Javorniku bodo zgradili novo veliko in moderno IGNIS žarilno peč in v pospešenem tempom grade novo valjarno za tanko pločevino.

Tudi na Jesenicah so zrasli z delom novi, moderno urejeni predelovalni obrati za vlačenje žice in valjanje tračnega železa. Na prostoru podrtih starin predelovalnih obratov razširjajo in grade novo jeklarno, ker dosedanji prostor martinarne nikakor več ne zadošča in ne ustreza sodobnemu obratovanju. Vse nove in velike pridobitve in izboljšave na plavžih nujno

zahtevajo zgraditev novih čistilcev za zrak, moderno ureditev rudnega dvora in nove sprejemne sile za surovine. V rudnem dvoru bodo zgradili tudi nov velik tirni žerjav. Dela zadovoljivo napredujejo tudi pri gradnji nove velike kalorične centrale, ki bo služila kot nujna rezerva ob pomanjkanju električne energije.

To stalno razširjanje Zelezarne na Jesenicah pa nujno zahtevajo zgraditev novih čistilcev za zrak, moderno ureditev rudnega dvora in nove sprejemne sile za surovine. V rudnem dvoru bodo zgradili tudi nov velik tirni žerjav. Dela zadovoljivo napredujejo tudi pri gradnji nove velike kalorične centrale, ki bo služila kot nujna rezerva ob pomanjkanju električne energije.

Gradnja spomenikov padlim borcem

Okrajni odbor SZDL namerava to leto gmotno podpreti gradnjo spomenikov padlim borcem in talcem NOB ter spominskih stebrov, ki bodo dajali spominsko obeležje krajem, kjer so se ustanovljale prve partizanske enote in bile razne konference. Za to pomoč predvidevajo okoli 7,5 milijona dinarjev. Enega največjih spomenikov bodo zgradili na Pokljuki, kjer je padlo 82 borcev III. bataljo-

teva tudi gradnjo sanitarij in rešilnih postaj.

Kolektiv bo tudi letos v mesih možnosti reševal pereč stanovanjski problem na Jesenicah.

Organi samoupravljanja, sindikalna organizacija v železarni in drugi sektorji imajo polno razumevanje za to pospešno izpolnjevanje in modernizacijo železarne in posameznih obratov.

na Prešernove brigade. Več spomenikov bodo postavili tudi na Jelovici in ostalih krajih Gorenjske. Na Vodica nad Kropo bodo postavili spominski steber, kjer je bilo 29. julija 1941 v navzočnosti narodnega heroja Staneta Zagarja formirana in zaprižena prva gorenjska četa. Tak spomenik bodo postavili tudi na Obranci in na Mežaklji, kjer je bila ustanovljena prva jese-niška četa.

7a vsebine

TEDEN DNI PO SVETU

- Peta premiera
- Prešernovem gledališču
- KULTURNO PISMO IZ ZIROVNICE
- Na Visokem delajo
- STRAŠNE ZIME
- PLJUCNI RAK
- Iz filmskega sveta — Zanimivosti — Podlistek
- Gorenjski plonir
- ZA NAŠE BRALKE
- SPORTNI TEDNIK
- Kratke vesti — Radio spored — Gibanje prebivalstva

Strasna zima

Zima je bila od nekdanjega velika sovražnika človeštva. To pa je bilo v tisti dobi, ko še ni bilo industrije, ko je bilo segrevanje človeških bivališč zelo primitivno; tedaj, ko so bile hiše zelo slabo grajene in rudnikov še nihče ni izkoriščal. Poleg tega pa so bile zime, kot to trdijo zgodovinarji, tudi veliko bolj ostre kot danes. Velikokrat se je zgodilo, da je led na rekah odnesel mostove ali pa kar cela naselja ob obali. Po vsej Evropi so po cestah ležali mrličji, ki jim je mraz pretrgal življenje. Oglejmo si, kaj pravi kroničarji o hudih zimah v preteklosti.

Taka zima se je ponovila v Parizu 1544. leta. Mraz je bil tako hud, da so gostilničarji s sekirami sekali sodove in potem zmrazjeno vino prodajali kar na kilograme. V 17. stoletju, kot izgleda, ni bilo tako hudih zim; šele 1776. leta se je zopet pojavil mraz, temperatura je padla pod 30 stopinj. Sedaj je zmrazila po vsem svojem toku in nosila ogromne količine ledu v morje, tako da je bila morská površina pokrita z ledom 8 km na široko. Kljub vsem varnostnim ukrepom so poštne kočije zmrazile s konji in potniki vred kar sredi ceste. Zgodovinsko znana je strasna zima 1812. leta, ki je mnogo doprinesla k porazu Napoleona

šne, da so bili prebivalci prepricani, da se svetu bliža konec zaradi ledu, mraza in snega. Po vseh zahodnoevropskih veletokih je bil led debel več kot en meter, ptice niso mogle več letati in so iskale zavetja v človeških naseljih. Leta 1124 je bila v zapadni Evropi zopet strasna zima. Zapisano je ostalo, da so v nekem kraju jegulje zapustile ribnike in poiskale zavetja v kashah. Francoski kroničarji pravijo, da je bila leta 1208 v severozahodni Franciji taka zima, ki je do tedaj še nikoli niso doživeli. Na tisoče in usode trupel je ležalo vsepovsod raztresenih, nihče jih ni pokopaval, kajti zemlje ni bilo mogoče kopati, bila je trda kot diamant. Vasi so bile vkovane v led, ki je tedaj odnesel poznani Novi most in več hiš okoli njega.

v Rusiji. Tedne in tedne je bila temperatura izpod minus 37 stopinj. Na deset in deset tisoče njegovih vojakov je našlo na ruskih stepah smrt. Zanimivo je, da je bila zima 1941 — 42, ko je Hitler bil pred Moskvo, še hujša in temperatura še nižja; na toplomeru so zabeležili minus 50 stopinj. Take so torej bile zime v preteklosti in letošnji mraz jim je precej podoben. Vendar se je oster polarni mraz, ki je vdrl tudi v naše kraje, pričel že umikati in ozračje se počasi segreva. Kljub temu pa v Franciji še vedno zabeležijo smrtne primere zaradi mraza. V največji meri so to brezposelni brezdomci, ki kljub hudemu mrazu morajo tavati po ulicah, ker nimajo nikjer prostora, da bi se vsaj malo pogreli.

Pljučni rak in bolezní krvnih obtočil

V novejšem času postaja čedalje bolj jasna zveza med kajenjem tobaka in boleznimi kakor so pljučni rak ter obolenja krvnih obtočil.

Posebno ostro so zagovarjali to mnenje vodilni strokovnjaki na velikem letnem sestanku newyorških zdravnikov, ki je bil lani v decembru. Sestanek je prav pomemben tudi za vse strokovnjake, ker so se vsi zdravstveni raziskovalci popolnoma strinjali v tem, da je resnično kajenje, ne pa kakih drugih faktorjev okolja, povzročilo velik porast primerov pljučnega raka pri moških, kar je razvidno iz bolezenskih statistik za zadnjih dvajset let.

ZDRAVNIKI SVARIJO

Dr. A. Ochsner, kirurg, je na omenjenem sestanku dejal, da mislijo zdravstveni delavci na možnost zdecimiranja moškega prebivalstva Združenih držav v naslednjem petdesetletju zaradi pljučnega raka — ako se ne bo kajenje v bodoče bolj omejilo. Upremo se lahko le tako, da odstranimo povzročitelja raka iz tobaka. Le-ta danes še ni poznan; menijo, da je rakotvorna neka snov v tobačni žilndri.

Iz drugih poročil sledi, da je nikotin iz tobačnega dima najbrž važen vzrok za mnoga obolenja srca in krvnih žil. Strastni kadilec si more celo tako poškodovati srce, da bo njegovo

življenje veliko prekratko za razvoj raka v pljučih.

O trinajstih raziskovanih pljučnega raka pri kadilcih je pripovedoval zdravnik dr. E. Wynder. Preko pet tisoč takih bolnikov študirajo v Angliji, Danski, Češkoslovaški, Nemčiji, Švici in v Združenih državah. Čeprav se neodvisna raziskovanja tu pa tam nekaj malega ločijo, je vendar izsledke skupen — namreč da dolgoletno strastno kajenje cigaret za dvajsetkrat poveča možnost, da se razvije pljučni rak.

UČINEK NA SRCE IN OŽILJE

O povezavi kajenja s srčnimi ter krvožilnimi boleznimi je razpravljala dr. G. Roth. Obširni poskusi so pokazali, da nikotin zvišuje krvni tlak, in pulz ter znižuje temperaturo kože občutljivih oseb. Zato bi moral takoj prenehati s kajenjem prav vsakdo, ki je nagnjen k tovrstnim obolenjem.

Cetrto poročilo ponavlja, da pomeni kajenje za bolnike s cirkulacijskimi motnjami smrtno nevarnost.

Cigarete so nevarnejše od pipe ali cigar, ker se po navadi le cigaretni dim vdihuje. Seveda je nasprotno jasna povezava med rakom ustnic, jezika in ust pa med kajenjem pipe, cigar in cigaret.

J. K.

Iz filmskega sveta

DE SICA SNEMA Z MARTINO CAROL

Ker je že neki italijanski filmski režiser z Martino Carol imel velik uspeh, ji je sedaj tudi Vittorio de Sica dodelil glavno vlogo. Novi film bo sneman v štirih epizodah in vsako bo režiral drug režiser.

NAS ROJAK V NOVI VLOGI

Popularni Jugoslovian Karl Malden (Mladen Sekulović), dobitnik Oscarja in nosilec ene glavnih vlog v filmu »Tramvaj poželenje«, je zopet dobil novo veliko vlogo. Igra v plastičnem filmu »Umor v ulici Morg«, posnetem po znanem delu pisatelja E. A. Poea, ki je prevedeno tudi na naš jezik. Za Maldena trdijo, da je danes eden najboljših karakternih igralcev v Hollywoodu.

CINEMAN SNEMA »OKLAHOMO«

Po velikih uspehih, ki jih je imel s filmi »Točno opoldne« in »Od sedanosti do večnosti«, se poznani režiser Fred C. C. neman pripravja za snemanje novega filma. Proti svojemu običaju bo tokrat snemal glasbeni film po znani operi »Oklahoma«. Film bo imel še eno posebnost: posnet bo na širokem traku (navadni filmi so posneti na 35 mm traku, ta bo širok 65 mm). Ta način snemanja, imenujemo »magnaskop« in je boljši kot cinemaskope.

Sol, datelji, morda tudi nafta in voda

Skozi pusto Saharo, ki pa vendarle ni tako pusta

hare ni popolnoma brez rastlinstva. Trdo travo in bodičasto grmičje najdemo v številnih predelih te ogromne pustinje. Kjer je talna voda blizu površine, pa najdemo bujne oaze, v katerih rastejo dateljnovne palme. Te oaze pa so večkrat izpostavljene peščenim viharjem samumom in pogosto po divjanju takega viharja oaza izgine — pokril jo je večni pesek. Tudi kameno sol so v Sahari že našli, povsod med puščavskim pe-

skom je je dovolj. Ostala je od tedaj, ko je te predele še pokrivalo morje. Tudi nafta ni neznaná v tej deželi. Na več krajih so jo že našli. Tudi v Sahari. V Egiptu in južni Tripolitanijski so glavni izvori afriške nafte. Kako pa je z vodo v tej pusti deželi večnega peska? Od česa živi dober milijon prebivalcev Sahare, ki izkorišča redko puščavsko vodo?

Nad Saharo je deževje zelo nereden in redek pojav. Ko pa dež enkrat pade, različno rastlinsko semenje, ki leži morda leta in leta v pesku, prične hitro kiliti. Razvije se cel rastlinski svet, ki pa že v nekaj tednih usahne. Vendar v pesku še vedno ostanejo semena. Čez leta, ko zopet enkrat dežuje, pa se ista slika ponovi.

Po deževju večji del vode izhlapi, manjšega pa vsrka zemlja. Velika tropska neurja napolnijo presušena rečna korita in hudourniki drvijo po soteskah, noseč s seboj vse, kar jim je na poti. Gorje potnikom, če jih v strugi zasači hudournik, v Sahari bodo umrli zaradi vode! Vendar taki hudourniki trajajo največ po nekaj dni, nato pa zopet leta in leta ni vode in povsod je sam pesek.

Nekaj nasvetov pri nakupu smučí

bilo dosti, posebno pri nepoučenih kupovalcih. Prva in zelo neprijetna napaka je na krivini; smučka je ukrivljena postrani, četudi zelo malo, vendar zadošča, da vleče na stran. To napako je težko takoj opaziti, ker se napravi šele, ko je smučka že na pol izgotovljena. Seveda pri kakih lepših tleh tega ne bomo dobili. Pregleda potrebno mesto je tudi žleb, ki pogosto zakrivi napadno smer smučke. Robova žleba morata biti vzporedna s robovi smučk. Če je rob žleba le za par milimetrov zavrt, te pri smuku že lahko ovira. Tretja nadloga pa so grče. Smučí brez grče je težko dobiti. Toda tu moramo še upoštevati kraj in velikost grče. Na primer, če je grča kje na

ki lahko sprejmejo tudi po 40

Nacionalni park v Kaliforniji

Če grem v planine se mi zdi, kot da grem domov. Priroda in njena divja lepota sta človeku neobhodno potrebni, — tako je dejal John Mouire, ustanovitelj nacionalnega parka — Josemitske doline. Josemitska dolina v Kaliforniji je ledeniškega izvora. Dolina ima obliko črke »U«, obrobja jo venec planin Sierra Nevada. Ta kraj je zelo bogat po naravnih lepota, jezerih, vodopadih, od katerih je eden visok 500 metrov, prekrasnih gozdovih, v katerih rastejo velikanske sekvoje.

John Mouire je prišel v Kalifornijo 1868. leta. Kmalu po svojem prihodu se je peš napotil v Josemitsko dolino, za katere lepote je že preje slišal. Dolina mu je tako ugajala, da je v njej preživel pet let in proučeval njene lepote ter nabiral moči za nadaljnje delo. Uvidel je, da je treba dolino zaradi izrednih lepot obvarovati še poznejšim rodovom. Zato pa je bila potrebna zokonska zaščita. V tej dobi je Kalifornija vedno bolj privlačila številne izseljence. Zivino-reja se je vedno bolj razvijala, tisočletna drevesa so padala pod sekirami naseljencev, ki so potrebovali pašnike za svojo živino. Mouire je preko časopisja prosil in moledoval za zaščito Josemitske doline. Vodil je težko bitko s tistimi, ki so hoteli gozdove še naprej krčiti. Njegovo dolgoletno delo je bilo na koncu vendarle kronano z uspehom — država je vzela Josemitsko dolino pod svojo zaščito in jo 1890. leta proglasila za nacionalni park.

line pa so kongresu pošiljali peticije, naj se zaščitenozemlje

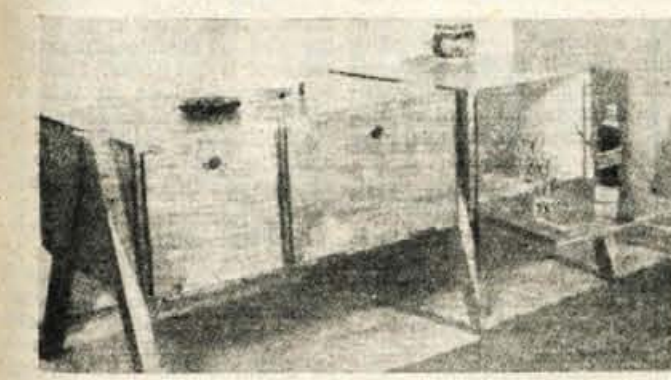
Ze marsikateri kupovalec smučk se je pošteno oštel. Smučke so bile lepe in sploh prikupne za oko. Tudi predrage niso bile. Bil je vesel in še pohvalil se je pri tovariših, kako poceni jih je dobil. Toda že pri prvem smučanju so se začeli križiti in težave. Smučka ni hotela drseti naravnost in je vedno uhajala čez drugo. Skoraj na vsakem ovinku je bil na tleh in padal tudi na lahkih terenih. Nazadnje pa mu je smučka še počila na velikih grčih. Vse nezgode in nesreče je pripisoval svoji nerodnosti. V resnici pa ni bilo tako. Smučka je bila kar posejana z mnogimi grčami, kar se pa seveda ni videlo, ker jih je prekril lak. Krivina je bila postrani in letnice niso bile vzporedne. Takih primerov je

Izvir vsega neprijetnega duha v stanovanju je kuhinja, zato ne smemo nikdar dopustiti, da bi nam jedi vzkipele in se razlile po štedilniku. Če se nam to pripeti, potem odprimo kuhinjsko okno in prostor takoj prezračimo. Štedilnik obrišimo s časopisnim papirjem. Kadar je štedilnik pokapan z mastjo, potresimo po njem nekaj zrn soli. Neprijeten duh, ki ga povzročajo pri kuhanju zelenjave in drugih jedi, vpije topla voda v posodi poleg štedilnika. Posebno slab duh razširjajo ohrovt, zelje in cvetača, zato jih kuhajmo v majhni količini vode.

Tudi zatohle omare moramo pogosto zračiti. Vsak vonj bomo odstranili iz njih, če narežemo veliko čebulo in jo položimo na dno. Čebula ima namreč to lastnost, da vpija vse vonje. V bolniških sobah odstranimo slab zrak najhitreje, če napravimo prepih, bolnika pa medtem dobro pokrijemo. Vonja po kuhinji se tudi obleka kaj hitro navzame. Zato je najbolje, da za kuhinjska dela ne nosimo volnenih oblek, temveč le obleke iz pralnega blaga.

Gibanje koristi prav vsakomur in za ljudi, ki veliko sedijo je še prav posebno priporočljivo. Telesna razgibanost pomaga odstraniti marsikatero težavo — motnje krvnega obtoka, zaprtje, revmatične bolečine in podobno. Enostranska in dolgotrajna drža nas pogosto utruja, vendar zaradi tega ni potreben počitek, temveč iznenčenje utrujenosti na vse dele telesa. Veliko je ljudi, ki mislijo, da se morajo varovati gibanja, pa bodo ostali zdravi. V resnici pa prav noben organ, nobeno delovanje telesa ne postane odpornейše, če se ne gibamo. Samo vnetja in rane potrebujejo popoln mir. Misljenja, da so ljudje, ki jih pisarniško delo utruja, ki so živčni itd., potrebni počitka, je popolnoma zgrešeno. Če so živci enostransko prenapeti, potem ni zato utrujeno vse telo. Tudi ni potrebno počitka. Tipkariča, ki ves dan sedi ob pisalnem stroju, ali delavec, ki stoji po 7 ur na istem mestu, n. pr. pri stružnem stroju in v slabo prezračenem prostoru opravlja srednje težko ali lahko ročno delo, nista potrebna počitka. Gospodinja, ki imajo ploska stopala, često tožijo o bolečinah v nogah. Te težave bi odstranile s telovadbo. Hoja po ravnih

tleh stanovanja ne privede do aktivnega delovanja mišic na podplatih. Noga je v tem primeru samo pasivna odpora telesa in ker mišice podplatih ne delujejo aktivno, se ne okrepe, temveč samo ugreznejo. Na naravnih tleh pa se skuša noga prilagoditi in mišičevje se razbija. Zelo zdravo je, da vsaj poleti kdaj pa kdaj hodimo bosj. Na vsak način pa tudi zelo zaposlene gospodnje, za pulatom stoječi prodajalci in podobni poklici potrebujejo precej telesne razgibanosti za iznačenje svojega enostranskega dela. Poleti si gibanje lahko privoščijo na soncu ali v vodi, pozimi zunaj ali v telovadnicah. Lahko bi rekli, da je v današnjem času več težav zaradi pomanjkljivega, telesnega gibanja kot pa zaradi pretiranosti. Nesorazmerje med telesnimi in duševnimi zahtevami lahko privede do živčne slabosti. Vsak zdrav in telesno dobro izvedban človek pa ima močne živce.

Moderna, nizka in praktična omarica, ki nam lahko služi tudi kot domači biše.

Taborniki v gozdu

Sneg je pobelil pokrajino. Mi taborniki se že vsi veselimo pravih dni na razne pohode v gozd. Opisal bom naš izlet v zasneženo naravo. Zbrali smo se štirje fantje. Kmalu smo jo že ubirali proti gozdu. Moram pa vam povedati, da smo se zelo zamerili Vladu, ker ga nismo vzeli s seboj. Ko smo prišli na to misel, ga ni bilo poleg. Vlado je bil zaradi tega zelo užaljen in vedel smo, da pride za nami. Se med potjo smo si ponavljali, da moramo biti oprezní zaradi morebitnega zasledovanja. Saj veste, mladi smo in norčavi, zato smo hitro pozabili na to. Kmalu zatem sem zaslišal nekaj hoji podobnega. Pohitel sem za tovariši. Sredi najburnejšega razgovora je priletel med nas pozdravček iz Vladove roke. Vrgel nam je palico. Stopil je med nas in zaničljivo dejal: »To ste mi taborniki!« Vsi osramočeni,

da nas je dobil, smo se pobrali domov. Sokolje oko Dragi Korobri čerk! Z željo, da moje pismo ne bo romalo v koš, sem se zopet oglašila. Gotovo so Ti Tvoji dopisniki že kaj pisali o polletnih počitnicah, ko so se za štirinajst dni rešili šolskih klopi. Prišel je težko pričakovani dan. Za marljivo veselo, a za slabše žalosten. Vendar so počitnice tudi njim pregnale žalost in pričelo se je veselje počitnic — povratek v življenje. Na vrsto so prišle zimske igre: sankanje, smučanje in drsanje. Gotovo je bil naivesejši kraj za sankanje Smarjetna gora. Hotela sem se pošteno nasankati in zato smo se zmenile z Ivanko, Merico, Vero, Marto in Viko, da bomo šle na Smarjetno.

Bilo je sončno vreme, ko smo se vzpenjale proti vrhu. Večkrat smo se morale umakniti s poti sankarjem, ki so se že vozili z veliko brzino navzdol. Utrujene smo prišle na vrh, se okrepčale s čajem, nato pa smo se odpeljale. Slo je tako hitro, da smo morale biti zelo previdne, če nismo hotele zavoziti s poti. Ko smo privozile na dno, smo bile od nog do glave pokrite s snegom, ki je pršel med potjo v nas. Vesele smo odšle domov in sklenile, da gremo še. Počitnice pa so prekmalu minile in našega veselja je bilo konec. Prvi dan me je v šoli prav pošteno zeblo. Mama mi je rekla, da je to gotovo lenoba, ki sem jo dobila v počitnicah. Mislim pa, da me bo kmalu zapustila, posebno, ko bom vprašana. Sprejmi lepe pozdrave. od Angele

NOV IZVOR VITAMINA A
Borovnice so zelo bogate na vitaminu A, ki kot je znano ugodno vpliva na vid, posebno v mraku. Med vojno so s poskusi ugotovili, da so piloti, ki so redno jedli marmelado iz borovnic, veliko bolj videli in zlasti so se izkazali pri nočnih poletih. Zaradi tega je ameriško letalsko poveljstvo naročilo na Norveškem večje količine te marmelade — v vojaške namene!

«BOLHA» AVTOMOBILI
Praktičnost in ekonomičnost nadvse, je geslo tudi pri proizvajalcih avtomobilov. Na sliki vidimo najnovejši model «bolha» avtomobila na treh kolesih. Iznajditelj je neki Francoz, ki živi v Toulousu. A avtomobilu sedi Francozinja, osamljeno kolo je zadaj.

ZENE, MOŠKI, OTROCI IN BARVE
Pred 45. leti so psihologi postavili vprašanje, katero barvo najbolj ljubijo, ženske, moški in otroci. Eden izmed njih, Beach po imenu, je 1909. leta napravil anketo, s katero je hotel dobiti zaključke. Prišel je do sklepa, da moški in ženske ljubijo iste barve. Seveda je to povprečen okus, kajti v različnih deželah so različni običaji in zato tudi okusi za barve različni. Razlika pa je v najljubših barvah. Pri tem so ugotovili, da so za moške najljubše barve zelena, modra in rdeča pa tudi bela in rumena. Pri ženskah je vrstni red malo spremenjen: modra, zelena, rdeča, bela in črna. Po statistikah pa so leta 1924 ugotovili, da imajo otroci najraje zeleno, modro, rdečo, vijoličasto in rumeno barvo. Torej se okus otrok bolj približa ženskemu kot moškemu.

PRIHODNJA BRZINA LETAL
Po predvidevanjih aeronavtilkov, bo v prihodnjih desetih letih letalska industrija pričela graditi letala, ki bodo dosegla brzino 4.500 kilometrov na uro. To je brzina, ki je dvakrat večja od vrtenja zemlje na Ekvatorju.

ČUDNA POKRIVALA
Banane so glavni vir dohodkov afriških plemen. Domačini iz rodu Banana se s njimi hranijo, trgujejo z njimi in jih tudi uporabljajo za predmete, ki so jim potrebni. Potrgajo po navadi kar zelene, vence banan pa si potem ženske dajo na glavo kot pokrivalo in jih nosijo, dokler ne dozori.

Modni pomenki

Letošnjo zimo so zelo moderni beli volneni puloverji z visokim zaprtim ovratnikom. Če tak pulover že imate ali pa če ste dovolj potrpežljivi, da ga iz zelo tanke volne spletete same, potem ga lahko okrasite z ostanki raztrgane ogrlice iz belih perl. Perle raztresno uvezite na prednji del života — zgoraj, ali pa jih prišijte na pulover v obliki podkve. Tak pulover je zelo lep, če ga nosimo k ozkemu črnemu krilu. Učinkuje praznično in elegantno, zato ga lahko oblečemo za vse priložnosti.

Bela bluza za svečanejšje prilike, kombinirana z ozkim črnim robom na malem ovratniku in bogatih rokavih.

Za tiste, ki imajo malo časa

Gospodinja, ki so zaposlene, nimajo mnogo časa za dolgotrajno kuhanje komplikiranih kosil in večerij, zato prinašamo nekaj enostavnih receptov. **Vitaminski zrezek.** Odrežemo kos telečjega ali govejega mesa za zrezke in ga dobro in tanko potolčemo. Nato prerežemo limono na dva enaka dela. Sok ene polovice iztisnemo a kroznik. Potem vzamemo zrezek in ga namočimo v njem. Zrezek pečemo na olju ali masti samo 2 minuti na vsaki strani. Posolimo ga šele, ko je že pečen. S sokom druge polovice limone pa okisamo običajno zeleno solato, na katero smo že prej dale olje in gorčico. **Krompirjeva solata.** Krompir kuhamo v slani vodi, potem ga olupimo in še vročega zrežemo na tanke rezine. Nato ga začimo

Harry

Ariel Kassak:
— In vendar ste imeli vzrok, je rekel inšpektor.
— Kateri?
— Pet sto tisoč dolarjev na teden do konca življenja, gospodična Werner.
— Gospod inšpektor!
— Ta gospodična bi res izgubila vse, če bi bila omožena, toda mislim, da lahko nehata s komedijo!
— Bert, je vzkliknila Lilian obupno in planila k Harryju. Kaj govori tvoj oče!
— Harry ji ni odgovoril. Obstala je bledda kot smrt.
Stari gospod King je pojasnil.
— Danes popoldne smo prejeli anonimen brzojav, ki je vse razjasnil. Seveda smo se z uspehom prepričali, da je vsebina resnična. Gospodična Werner, vi se včeraj niste poročili. Vse je bilo le prevara, da bi laže umorili Margo in bi sum ne padel na vas. S tem bi se znebili tekme in še podedovali njen delež.
— Da se nisem poročila! Bert, Bert, govori vendar!
Inšpektor je hipoma izbruhnil:
— Ne saro, da se niste omožili. Ta človek, ki mu pravite Bert, ni moj sin, tudi se ne piše King. On je Harry Bik

in je družabnik mojega sina v neki kriminalni agenturi.
— Toda, gospod King... je zajecjal Harry.
— Ne govori! Izkazalo se je, da ni vajina poroka nikjer zabeležena, tudi ne eksistira mirovni sodnik, ki naj bi bil vaju poročil. Če je poroka bila resnična, pripelji mi ga, prinesi mi poročni list! Presneto, celo hišica, v kateri naj bi se bila izvršila ceremonija, je bila najeta samo za eno noč. Že leta nihče več ne prebiva v njej. V grobno tišino je končno spregovoril Harry.
— Res je. Nisva se poročila. Bila je komedija. Toda prisegam vam, da Lilian ničesar ni vedela. Samo jaz sem vse napletel. Z lažno poroko sem hotel obvarovati Lilian pred Margo. Nisem pa hotel, da bi bila Lilian res omožena, ker bi s tem izgubila svoj delež.
— Kam si šel sinoči, potem, ko si pripeljal gospodično v hotel?
— Odšel sem v svojo pisarno. Napisal sem dve pismi popolnoma enake vsebine in ju odposlal notarju Gassmannu in de Huentasu. Ker sta izvršilca oporoke, sem ju obvestil, da Lilian v resnici ni omožena in naj nikar ne dasta njenega denarja iz rok. Prosil sem ju tudi, naj čuvata skriv-

nost, dokler ne dobim dokazov o Margini krivdi. — — — Lilian, Lilian veruj mi, res te imam rad in vse sem storil le, da bi ti prihranil zlo. Veruj mi!
Lilian je dvignila k njemu svoj čisti pogled. Potem je stegnila roki in ga brez besed objela. Čutil je trepet njenega telesa in bitje njenega srca.
Potem so jo odvedli.
Harry je zapustil komisariat, prepričan, da bo bržkone čez nekaj ur tudi sam aretiran pod obtožbo sokrivde. Pozno v noč je poizvedoval o de Huentasu, kakor mu je Bert naročil.
Drugi dan sta se zjutraj spet sešla. Ugotovila sta, da milijonarjev tajnik res ni bil nikdar poročen. V tem je prispela brzojavka. Harryjev pomočnik je javil, da so našli kapitana Scotta, ki je bil navzoč ob milijonarjevi smrti. Že naslednjega dne so bodo sešli. Harry je bil tako vesel, da se je prvič v teh hudih dneh spet zasmel. V njegov smeh je zabrnal telefon.
Bert je dvignil slušalko. Obraz se mu je vidno zresnil. Ko jo je spet odložil, je rekel prijatelju.
— Harry, sedi, novica je preveč važna! Oče mi je telefoniral. Obvestil me je, da Marga Bolle, ni bila nečakinja milijonarja Williamsa, da sploh ni bila Marga Bolle. Kaj?
Bila je ena izmed najspretnjših mednarodnih slepark. Bert in Harry sta stekla po stopnicah in se s prvim taksijem odpeljala na policijsko centralo.

tem je trdila, da je imela zaveznika v boju proti Liliani. Na vsak način sem svetoval očetu, naj preišče njene prstne odtise. Odposlali so jih v Scotland Yard in v Surete v Paris. V Londonu so jih spoznali. Bila je neka Ana Potter, izmeček človeške družbe; v Angliji je bila zaradi poneverb obsojena na leto dni. Po prestani kazni je pobegnila v Francijo. To je bilo leta 1925. Njeni zgodbi smo nasledili prav vsi. Do leta 25. je povedala resnično Margino zgodbo. Njej je pa dodala svojo, ki jo je živel po 1925. letu. Spretno je združila obe zgodbi. Ker je tudi izpremenila priimek, je popolnoma naravno, da je policija ni izsledila.
— Toda, kako je vedela za resnično Margo? Kako in kje jo je spoznala?
— Tu se odpira delokrog tisočerih možnosti. Oče je telefoniral Gassmannu, naj prinese vse Margine dokumente.
V policijski centrali so srečali Gassmana, ki je staremu gospodu Kingu izročil vse Margine dokumente. Izkazalo se je, da so bili vsi originali pristni.
Oba Kinga in Harry so se spustili v živahen razgovor. Bert je rekel:
— Resnica je naravnost slepeča. Vemo, da so vsi listi v Ameriki in na kontinentu več mesecev zapovrstjo pisali o milijonarju in njegovih oporoki. Tudi radijske postaje so pozivale obe dedinji, naj se javita. Zakaj se resnična Marga Bolle ni oglašila? Domnevam, da je bila že omožena. Iz listov je izvedela za Williamsov pogoj. Poročena je izgubila pravico do dediščine. Iskala je izhoda in ga našla: Ana Potter. Izročila ji je svoje listine in se z njo dogovorila, da bosta delež delili.
— Toda potem je bila prava Marga Bolle sleparkina zaveznica. Potem je ona umorila Ano, je vzkliknil Harry.

